

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ПСИХОЛОГІЯ І ФІЗІОЛОГІЯ”

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

011. 00.02 педагогіка середньої освіти

Освітній рівень: другий (магістр)

Київ, 2018

Психологія: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»] / уклад. Я.Є. Рябчич. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018.

Розробник:

Рябчич Ярослав Євгенович, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від 10 січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

Машовець М.А.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідних ECTS – 6 кредитів</p> <p>Змістових модулів – 3.</p> <p>Загальна кількість годин – 180 год.</p>	<p>011 педагогіка середньої освіти II –й освітній рівень (магістр)</p> <p>Семестр 9 - 10</p>	Заочна форма навчання
		Нормативна
		Рік підготовки: 5-й
		Семестр 9 -10
		Лекції - 12 год.
		Семінарські - 12 год.
		Самостійна робота - 156 год.
		<p>Вид контролю: 9 семестр – іспит 10 семестр - іспит</p>

2. Пояснювальна записка

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія та фізіологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Магістр» студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

У 9 – 10 семестрах студенти засвоюють три змістовних модулі: «Загальна психологія» (9 семестр), «Вікова фізіологія» (9 семестр), «Педагогічна та вікова психологія» (10 семестр). Загалом на вивчення змістовних модулів відведено 180 год. із них: 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 156 год. - самостійна робота студентів. У 9 семестрі: 8 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 78 год. - самостійна робота студентів. У 10 семестрі: 4 год. – лекції, 4 год. – семінарські заняття, 78 год. - самостійна робота студентів.

Завершається вивчення дисципліни у 9 семестрі іспитом, у 10 семестрі іспитом.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із актуальними проблемами сучасної загальної, вікової, педагогічної психології та психофізіології людини. Вивчення основних закономірностей функціонування психіки та особливостей динаміки вікового розвитку, теоретичних та методологічних основ психічної діяльності особистості, її когнітивної, регулятивної сфер на різних вікових етапах розвитку; формування професійно-орієнтованих знань, умінь і навичок та психологічної готовності до їх застосування в професійній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія та фізіологія» є формування у студентів таких **психологічних компетентностей**:

- вільне оперування понятійно-термінологічним апаратом дисципліни “ Психологія та фізіологія ”;
- оволодіння теоретичними та методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості;
- формування навичок практичного застосування знань про психічний розвиток особистості;
- вміння аналізувати сутність психічних процесів у залежності від факторів, що на них впливають;
- оволодіння знаннями про специфіку особистісно-групової взаємодії;
- розуміння специфіки підліткового віку;
- вміння розробляти й застосовувати програми психодіагностичної й психорозвивальної роботи для забезпечення психічного розвитку особистості;
- вміння враховувати психологічні особливості людини, закономірності психічної діяльності, темперамент, психічні стани, чинники, що впливають на функціонування психічних процесів на різних вікових стадіях життя і в різних видах життєдіяльності людини.
- самопізнання, самооцінка, самоконтроль науково-професійної діяльності.

Студент повинен **знати**:

- головні напрямки, методи, основні завдання, психологічної науки;
- психічні функції, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості;

- сфери професійної діяльності, виробничі функції, типові задачі, професійно-етичні засади діяльності психолога;
- особливості розвитку психіки на різних стадіях онтогенезу;
- особливості підліткового віку.

Студент повинен **вміти**:

- аналізувати сутність психічних процесів у залежності від факторів, що на них впливають;
- практично застосувати отримані психологічні знання в професійній діяльності та в повсякденному житті.

3. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Психологія загальна

Тема 1. Психологія як наука. Механізми опредметнення психічних утворень.

Предмет та завдання психології як науки. Галузі психології. Методологічні принципи та методи психології. Вплив змін умов існування на виникнення та розвиток психіки. Стадії розвитку психіки. Функції психіки. Психіка і свідомість.

Тема 2. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Поняття про сприймання. Поняття про пам'ять. Забування та його причини. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. Поняття про волю, довільні дії та їх особливості. Безвілля, його причини та переборення.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Вікова фізіологія

Тема 1. Підлітковий вік в онтогенезі

Особливості підліткового віку. Гормональна перебудова організму. Психічний розвиток у підлітковому віці. Криза пубертату. Розвиток особистості підлітка. Психологічні особливості спілкування і взаємин підлітків з однолітками. Психологічні особливості спілкування і взаємин підлітків з дорослими. Психологічні особливості навчання. Акцентуації характеру підлітків.

Тема 2. Психофізіологія підліткового віку

Гормональна перебудова в підлітковому віці. Фізіологічні новоутворення в підлітковому віці. Зміна тіла в підлітковому віці. Особливості функціонування головного мозку в підлітковому віці.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Педагогічна та вікова психологія

Тема 1. Психологічна характеристика процесу навчання.

Психологічний аналіз учіння. Психологічна суть навчання як процесу організації, стимуляції й управління навчальною діяльністю учня. Механізми та закони наuczіння. Рівневий аналіз навчальної діяльності. Психологічні умови ефективного формування навчальних навичок.

Тема 2. Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти.

Психологічні закономірності управління процесом формування знань, вмінь і навичок. Ефективність навчання залежно від типу орієнтовної основи дії. Функції вчителя та учня за різних типів навчання (Я.Ітельсон). Поняття педагогічної компетентності.

4. Навчально-методична карта навчальної дисципліни “Психологія”

Разом: 180 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота - 156 год. Екзамен

Семестр	9		9		10					
Модулі	Змістовий модуль		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III					
Назва модуля	Загальна психологія		Вікова фізіологія		Педагогічна та вікова психологія					
Кількість балів за модуль	балів 39		балів 34		балів 64					
Лекції	1	2	3	4	5	6				
Теми лекцій	Психологія як наука 16	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси 16	Підлітковий вік в онтогенезі 16	Психофізіологія підліткового віку 16	Психологічна характеристика процесу навчання 16	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти 16				
Семінари	1	2	3	4	5	6				
Теми семінарських занять	Психологія як наука 116	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси 116	Підлітковий вік в онтогенезі 116	Психофізіологія підліткового віку 116	Психологічна характеристика процесу навчання 116	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти 116				
Самостійна робота	56	56	56	56	5	5	5	5	5	5
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)				Екзамен (40 балів)					

Загальна кількість балів за 9 семестр – 73, розрахунковий К = 1

Загальна кількість балів за 10 семестр – 64, розрахунковий К = 1

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Заочна форма			
	усього	у тому числі		
лек		сем	с. р.	
Змістовий модуль 1. Психологія і фізіологія				
1. Психологія як наука.	17	2	2	13
2. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси	30	2	2	26
Разом за змістовним модулем 1.	47	4	4	39
Змістовий модуль 2. Вікова фізіологія				
1. Підлітковий вік о онтогенезі	23	2	2	19
2. Психофізіологія підліткового віку	24	2	2	20
Разом за змістовним модулем 2.	47	4	4	39
Семестровий контроль - екзамен				
Змістовий модуль 3. Педагогічна та вікова психологія				
1. Психологічна характеристика процесу навчання.	4	2	2	40
2. Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти	4	2	2	38
Разом за змістовним модулем 3.	86	4	4	78
Семестровий контроль - екзамен				
Усього	180	12	12	156

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (семінарські заняття)
1.	Психологія як наука. Механізми опредметнення психічних утворень.	2
2.	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси	2
3.	Підлітковий вік о онтогенезі	2
4.	Психофізіологія підліткового віку	2
5.	Психологічна характеристика процесу навчання.	2
6.	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти	2

7. Самостійна робота

№ модуля	№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	1	Встановіть взаємозв'язок рівнів розвитку нервової системи, стадій розвитку психіки і форм поведінки живих істот.	12	5
	2	Проведіть дослідження по виявленню окремих властивостей власної особистості та особливостей діяльності, користуючись психодіагностичними методиками теми 13. „Особистість" в Практикумі із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000.	12	5
	3	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 1. Відчуття, тема 2. Сприймання), дослідить індивідуальні особливості відчуттів та сприймань.	12	5
2	1	Дослідження властивостей нервової системи підлітка (за допомогою методики «Теплінг-тест» Е.П. Ільїна).	12	5
	2	За допомогою методики «ДДО» продіагностуйте задатки школяра щодо навчально-професійної діяльності.	12	5
3	1	За допомогою методики «Визначення акцентуацій характеру» (К. Леонгард) продіагностуйте одного підлітка і опишіть результати	12	5
	2	Оберіть один із психічних процесів і розробіть тренінгові програму за для його розвитку у дитини (не менше 10 виправ).	12	5
	3	Підготувати питання для самоконтролю на одну із пройдених тем з модуля «Педагогічна та вікова психологія».	12	5
	4	Розробити тестове завдання (10 запитань) на виявлення рівня знань модуля «Педагогічна та вікова психологія».	12	5
	5	Підготувати програму супроводу підлітків що відстають у навчанні	12	5
	6	Розробити план уроку за типом «узагальнення і систематизація»	12	5
	7	Розробити план уроку за типом «формування умінь і навичок»	12	5
	8	Розробити план уроку за типом «проблемне навчання»	12	5

8. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (опрацювання теоретичних питань, основних понять, робота зі словником, конспектування першоджерел), підготовка повідомлень (за бажанням студента).

9. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Семестр 9						Семестр 10						
Поточне тестування та самостійна робота					Макс. балів	Екзамен	Сума	Поточне тестування та самостійна робота		Макс. балів	Екзамен	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		40	100	Змістовий модуль 3		40	100		
Теми	T1	T2	T3	T4			T5	T6				
Лекції	1	1	1	1			4	1			1	2
Семінарські заняття	11	11	11	11			44	11			11	22
Самостійна робота	5	5	5	5			25	20			20	40
Всього							73				64	

Загальна кількість балів за 9 семестр – 73, розрахунковий К = 1

Загальна кількість балів за 10 семестр – 64, розрахунковий К = 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

12. Рекомендована література

Основна література

1. Власов Г. В. Психофізіологія [Текст] : курс лекцій / Г. В. Власов ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т психології та соц. забезп., Каф. теорет. та приклад. психології = Psychophysiology : a course of lectures / G. Vlasov. - Миколаїв : Іліон, 2015. - 174, [1] с.
2. Грицюк І. М. Психофізіологія [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Грицюк ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : Вежа-Друк, 2017. - 331 с.
3. Дубініна К. В. Вікова психологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів [Текст] / К. В. Дубініна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ф-т педагогіки і психології, Каф. психології і педагогіки. - Київ : Слово, 2017. - 175 с
4. Заброцький М. М. Педагогічна психологія. Лекції [Текст] : навч. посіб. / М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. - 143 с.
5. Карпенко Є. В. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених [Текст] : навч. посіб. / Євген Карпенко. - Дрогобич : Північ, 2014. - 151 с.
6. Маруненко І. І. Психофізіологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Маруненко ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2010. - 407 с.
7. Словник-довідник педагогічних і психологічних термінів [Текст] / В. М. Глазиріна [и др.] ; ред. А. І. Кузьмінський ; Черкаський держ. ун-т ім. Богдана Хмельницького. - Черкаси : ЧДУ, 2002. - 112 с.

Додаткова література

1. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта / Дуткевич Т. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ф-т корекц. та соц. педагогіки і психології, Каф. психології освіти. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2015. - 431 с.
2. Карпенко Є. В. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених [Текст] : навч. посіб. / Євген Карпенко. - Дрогобич : Північ, 2014. - 151 с.
3. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук. - К. : Ельга : Ніка-Центр, 2011. - 400 с.
4. Лазуренко С. І. Психофізіологія моторних установок людини [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.02 / Лазуренко Сергій Іванович ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. - К., 2012. - 32 с.
5. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології : підруч. [для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т.] / П.А. М'ясоїд. - К. : Алерта, 2011 - 2013. - 757 с.
6. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. – СПб.: Питер, 2002.
7. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. – К.: Главник, 2006.
8. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інш.; за ред. Ю.Л. Трофімова.-К., 2001.
9. Савчин М. В. Вікова психологія [Текст] : навч. посіб. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. - 2-ге вид., допов. - К. : Академвидав, 2011. - 382 с.
10. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012.